

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมา

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัล การแข่งขันด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญจนเกิดสถานการณ์ของยุคโลกพลิกผัน หรือ VUCA WORLD ที่จะต้องเข้าใจ เตรียมพร้อม รับมือ สำหรับผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรให้รับเปลี่ยนแปลงเสียก่อน มิฉะนั้นอาจจะถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลงได้ (ศศิมา สุขสว่าง. ออนไลน์. 2560) ซึ่งแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563 - 2565) เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตแตกต่างไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกองค์กรได้รับผลกระทบทั้งความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) ที่เรียกว่า VUCA WORLD การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้บุคลากร หน่วยงานหรือองค์กรทุกภาคส่วนจะต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา นำไปสู่องค์กรแห่งเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ การบริหารจัดการ และการแก้ปัญหา การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการจัดการศึกษาจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตัดสินใจเชิงบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอน ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านระบบดิจิทัลที่มีความสะดวก รวดเร็วมากขึ้น โดยเข้าถึงทุกที่ ทุกเวลา และทุกอุปกรณ์ “Anywhere, Anytime, Any Device” ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงการทำงานในสถานศึกษาภายใต้ข้อมูลเดียวกันได้อย่างรวดเร็ว ตามวิสัยทัศน์ “พัฒนาสังคมการศึกษาให้มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง เท่าเทียม ยั่งยืน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย” เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุม ทั่วถึง ทุกคนได้เข้าถึงโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความเสมอภาคด้านการศึกษา ยกกระดับ คุณภาพ ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพของ การบริหารจัดการให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล ผลผลิต พัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะการเรียนรู้ การวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถพัฒนาศักยภาพและการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2563 : 1) สอดคล้องกับนโยบายและ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ รวมถึงการพลิกโฉมระบบการศึกษาไทยด้วยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้นในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ อีกทั้งยังสามารถจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายมีระบบข้อมูลที่สามารถ เชื่อมต่อได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย สามารถใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาและมีความพร้อมในการ

ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ก้าวขึ้นตลอดจนระบบการบริหารที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ เพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการประยุกต์ใช้ในการบริหารและการจัดการระบบการศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพต่อไป (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2561 : 5)

โดยในส่วนโยบายและจุดเน้นตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคตตามแนวทางการพัฒนา “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” และต่อยอดเป็นพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ” ด้วยการสร้างภูมิคุ้มกัน การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ และชีวิตวิถีปกติต่อไป มีการจัดการศึกษาที่มีความเสมอภาค มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการบริหาร การจัดการ การเรียนรู้ และการจัดการฐานข้อมูลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนานวัตกรรมในการขับเคลื่อนบริหารจัดการ มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผ่านกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ออนไลน์. 2565) แนวโน้มผู้ใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลส่วนใหญ่เป็นปัญหาการเข้าถึง อุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก พบว่า อุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีปัญหาด้านทักษะ และความรู้อยู่ที่ร้อยละ 48 การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 41 และการขาดอุปกรณ์ดิจิทัล ร้อยละ 38 การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่ เป็นปัญหาที่สะท้อนถึงปัญหาใหญ่ของคนไทยที่เพิ่งเริ่มใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของกลุ่มช่วงอายุ 10 – 20 ปี ที่พร้อมจะเรียนรู้การใช้คิดเป็นร้อยละ 33 และพร้อมที่จะสอนผู้อื่นเพียงร้อยละ 17 ซึ่งการส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้เริ่มใช้มีความต้องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 28 เท่านั้น การพบปัญหา อุปสรรค เช่นนี้ อาจเป็นเพียงเล็กน้อย แต่อาจทำให้การเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลนั้นหยุดชะงักได้ (สันติธาร เสถียรไทย. ออนไลน์. 2564)

กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วฉับพลันของเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เกิดการปรับตัวในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับกับยุคการเปลี่ยนผ่านทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยิ่งทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีความจำเป็นและสำคัญต่อสังคมฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บข้อมูล (Cloud), การเก็บข้อมูลขนาดใหญ่ภายใน

องค์กร (Big Data) เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI), เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotic) และอื่น ๆ เข้ามาช่วย รวมถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำที่ต้องกว้างไกลยิ่งขึ้น การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน การให้บริการ กระบวนการทำงานต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาวางรากฐานอย่างมีกลยุทธ์ตั้งแต่แรกเริ่ม เพื่อก้าวสู่องค์กรดิจิทัลที่มีคุณภาพ เพิ่มภาพพจน์ในการทำงานอย่างรวดเร็วทันสมัยมีคุณภาพ รวมถึงการวางแผนบริหารจัดการในด้านวิชาการให้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นองค์กรเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ มีเครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน มีการยกระดับทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานและเข้าถึงนวัตกรรมด้านดิจิทัลตามการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ออนไลน์, 2564)

การจัดการศึกษาในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล จึงต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารมีการนำมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากขึ้น การเรียนรู้ของผู้เรียนจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนและผู้สอน การเรียนการสอนแบบดั้งเดิมจะลดน้อยลง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนจะเปลี่ยนแปลงไปเกิดกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างระบบ พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ จากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการ ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ทั้งความรู้เชิงทฤษฎี ความสามารถ การมีทักษะ และประสบการณ์ รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประกอบกับกระบวนการทำงานในทุก ๆ ด้านให้ทันต่อการปรับเปลี่ยนตามยุคโลกพลิกผัน (บรรจง ลามะลี, 2560 : 1) สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) “มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำพาสู่ความเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาบริหารสถานศึกษา มาต่อยอดนวัตกรรมสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกสากล มุ่งเน้นให้มีความสามารถเป็นเลิศ ก้าวทันเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมได้อย่างทั่วถึง พัฒนาศูนย์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเท่าเทียม ก้าวทันโลกยุคใหม่อย่างเสมอภาค มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย แต่เนื่องจากอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ยังไม่ทั่วถึงให้กับสถานศึกษามีการจัดสรรระบบคอมพิวเตอร์ ปีงบประมาณ 2560 – 2564 เพียง 43 สถานศึกษา จากสถานศึกษาทั้งหมด 104 สถานศึกษา ระบบคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนยังขาดแคลน สถานศึกษานขนาดเล็กจะได้จัดสรรเพียง 6 เครื่อง จากจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน สถานศึกษานขนาดกลางจะได้จัดสรรเพียง 12 เครื่อง จากจำนวน

นักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน สถานศึกษาขนาดกลางจะได้จัดสรรเพียง 20 เครื่อง จากจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 - 500 คนสถานศึกษาขนาดใหญ่จะได้จัดสรรเพียง 30 เครื่อง จากจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,500 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษจะได้จัดสรรเพียง 40 เครื่อง จากจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป ซึ่งไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในแต่ละขนาดสถานศึกษาที่มีจำนวนเยอะกว่าอุปกรณ์เทคโนโลยี ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ออนไลน์. 2565)

จากความสำคัญที่กล่าวมา จะเห็นว่า ความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในด้านการบริหารของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของผู้สอน กระบวนการการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายเป็นอย่างมาก จากการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้สอน บุคลากร โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นอย่างไร เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดให้เกิดการพัฒนาที่มีประโยชน์ คุณภาพ ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
4. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน ที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

## ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ให้มีการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน แนวทางการปรับปรุงการดำเนินการให้สอดคล้อง และรับทราบถึงปัญหาต่าง ๆ นำมาแก้ไขอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาในการเพิ่มประสิทธิภาพต่อไป

## ขอบเขตของการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 อำเภอ 104 สถานศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 1,306 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ออนไลน์. 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม

### ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรพหุกรณี ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน โดยมีตัวแปร 4 ตัวแปร ประกอบด้วย

1.1 การสร้างวิสัยทัศน์และการวางแผนเชิงกลยุทธ์

1.2 การพัฒนาบุคลากร

1.3 การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโครงสร้าง

1.4 การสนับสนุนการปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 2.1 การสอนเชิงสร้างสรรค์
- 2.2 การสอนการคิด
- 2.3 การสอนการรับรู้
- 2.4 การสอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 2.5 การจัดสภาพแวดล้อมที่ทันสมัย

#### นิยามศัพท์เฉพาะ

**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน** หมายถึง บทบาท หน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมาศึกษา สร้างวิสัยทัศน์ วางแผน แก้ปัญหา พัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริม สนับสนุน ก้าวนำการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ การจัดการบริหารสถานศึกษา การจัดการศึกษาให้มีการเรียนรู้อย่างแท้จริง นำไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากสถานะความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ ต้องก้าวนำการเปลี่ยนแปลงแบบนับพันอย่างเข้าใจ เพื่อพัฒนาและปรับตัวให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ มี 4 บทบาท ประกอบด้วย

1. การสร้างวิสัยทัศน์และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการวางแผนบริหารสถานศึกษาให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทัน กล้าเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ รวมถึงการสร้างวิสัยทัศน์ สานวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมาย

2. การพัฒนาบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้มีเจตคติ เป็นนักจัดการความรู้ ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมืออาชีพ เพื่อกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับบุคลากรในการสร้างขวัญและกำลังใจ เกิดการเปลี่ยนแปลงสรรหา รักษาอย่างมีคุณภาพ

3. การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโครงสร้าง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำในการออกแบบ ปรับเปลี่ยน พัฒนาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไปสู่คุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย เป้าหมายที่ตอบสนองต่อการนำความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ก้าวนำการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จที่เป็นเลิศ และเป็นเอกลักษณ์ขององค์กร

4. การสนับสนุนการปฏิบัติงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุน การทำงานของครูในการร่วมมือกัน ประสานงานให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น ทั้งงานที่ได้รับ มอบหมาย งานด้านการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการรู้วิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน สร้างบรรยากาศที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติงาน

**การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน** หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาใช้บทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบเดิม มีรูปแบบการเรียน การสอนที่หลากหลายมากขึ้น ครอบคลุม เข้าถึง และเปิดพื้นที่อิสระให้กับผู้เรียน ผู้สอน ได้มี การแสวงหาความรู้ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ มีเครื่องมือที่ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มคุณค่า ความเท่าเทียม และการสื่อสารที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างจิตสำนึก คุณธรรมจริยธรรม ในการใช้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด มี 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. การสอนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย พัฒนาทักษะการสร้างจินตนาการที่หลากหลาย กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และความคิดแบบเติบโต โดยเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับธรรมชาติของตนเอง เพิ่มกิจกรรมที่หลากหลายในลักษณะการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized learning) จนนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน ได้อย่างมีคุณภาพ และเชื่อมโยงกับการทำงานที่ไม่แบ่งแยก เปิดกว้าง และให้ความร่วมมือกัน (Collaborative working)

2. การสอนการคิด หมายถึง สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนให้มีกระบวนการทาง ความคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างจิตใจหรือจิตวิญญาณความเป็นครูที่เหมาะสมทั้ง ครูผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้เหมาะสม และการตัดสินใจในการกล้าคิด แก้ปัญหาได้อย่างมีคุณภาพ

3. การสอนการรับรู้ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนให้ม้องค์ความรู้ ความเข้าใจ ในการแสวงหาความรู้ หรือเชอร์ความรู้ที่ได้จากการค้นหา ค้นคว้า จากแหล่งข้อมูล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ผู้เรียนได้ใช้อย่างเกิดประโยชน์ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ได้จาก การวิเคราะห์ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการใฝ่รู้ของผู้เรียน และพัฒนาการสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเองได้อย่างเต็มที่

4. การสอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เพิ่ม กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งครูผู้สอน ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ เพื่อเปิดโลกของเทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาทักษะหลาย ๆ ด้าน รวมถึงการสื่อสารที่ง่ายขึ้น

ความร่วมมือ การสร้างสังคมใหม่ ๆ ที่แบ่งแยกเป็นกลุ่มย่อย การแบ่งปันมุมมอง หรือแลกเปลี่ยน ร่วมกันได้ในสถานที่ต่าง ๆ อย่างสะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การดำเนินชีวิตได้อย่างมี ประโยชน์

5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ทันสมัย หมายถึง สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ ทันสมัยต่อการเรียนรู้ เปิดอิสระในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เปิดโอกาสให้ค้นหาความเป็นตนเอง ทั้งครูผู้สอน ผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลง การปรับตัวที่ต้องมีทักษะทางเทคโนโลยี ดิจิทัล ในการบูรณาการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ และเปลี่ยนหลักการพื้นฐานจากเดิมในการ จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

**ครูผู้สอน** หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอนและ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดรช

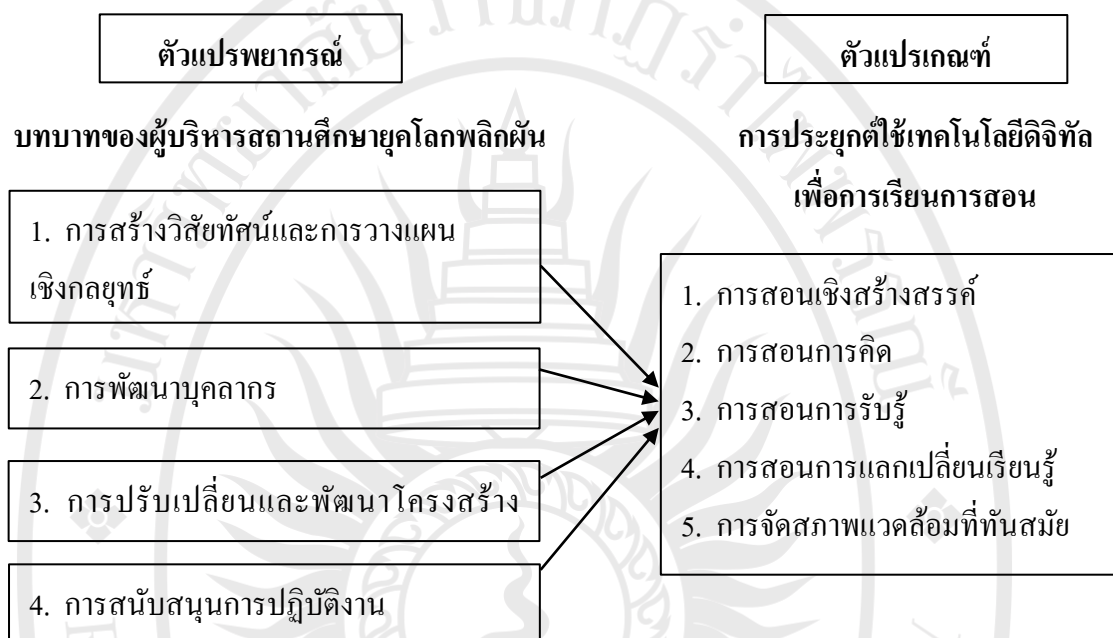
**สถานศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาดรช

#### กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งต่อการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรช ผู้วิจัย ได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวคิดของนักวิชาการ กนกอร สมปราชญ์ (2560 : 22) , ภารดี อนันต์นารี (2551 : 265) , รสสุคนธ์ มกรมณี (2555) , บรรจง ลาวะลี (2560) , เกริกก์ มิได้ (2016 : 12) , โคดี้ (2014 : 352) , ศิริชัย ชินะตังกูร (2554) , ดวงกมล กิ่งจำปา (2555 : 10) , ชัยยนต์ เพาพาน (2559 : 307) , ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 12) , ชวิศ สมบัติวงศ์ (2556 : 25) , สายันต์ เสนวิรัช (2556 : 7) พบว่า แบ่งออกเป็น 4 บทบาท คือ บทบาท การพัฒนาบุคลากร บทบาทการเปลี่ยนโครงสร้าง บทบาทการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และบทบาท การวางแผน สร้างวิสัยทัศน์ ส่วนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน ผู้วิจัย ได้ ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปจากแนวคิดของนักวิชาการ [1] กนกอร สมปราชญ์ (2560 : 420) , [2] อัญญาณี สุมน และอุทิศ บำรุงชีพ (2561 : 17) , [3] วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562 : 5) , [4] สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553 : 3) , [5] จินฉัตร ปะโคทัง (2561 : 281) , [6] ธาดา รัชกิจ(Tada Ratchagit. 2562) , [7] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564 : 30) , [8] เขาวเรศ ภักดีจิตร และคณะ (2563 : 166) , [9] อติพร เกิดเรือง (2559 : 180) , [10] รักมิต สุทธิพงษ์ (2560 : 349) , [11] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2562 : 31) , [12] พิชญ์สินี มะโน (2562 : 5)



แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ สอนให้สร้างสรรค์ สอนให้คิด สอนให้รู้ สอนให้แลกเปลี่ยนและ สอนให้มีพื้นที่อิสระ นำมาวิเคราะห์และสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

#### สมมุติฐานในการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผันอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี